

Alt ber ikki til

Í góðveðrinum seinasta leygardag seinnapart varð stóðgað á við vitan millum Leynar og Skæling. Útifryi svam stórir kópur dovísliga, men annars var alt oyðt og tómt fyri lív, burtursæð frá fuglinum á landi og seyðinum og teimum fólkum, sum nakað uttari royttu á rættini henda fagra dag.

MEN merkiliga fuglatómt var á sjónum. Skjótt vísti seg tó, at har var annað lív. At tað ikki var grind vistu vit beinanvegin. Gittu okkum heldur til onkran av smærru stórvalum ella bóghvíta kanska. Men hornið var so sjáldsama trihyrnt og ikki so høgt og mjátt sum á bóghvíta, men tá hetta einaferð næstan sjóleyst kavaði av nýggjum varð gátan loyst. Hetta var brugda, og hartil stór.

UM ella hvussu leikur er farin fram millum henda av heimsins størstu hávum og kópin kanska, er ilt at siga, men hvørin teirra sást aftur.

TÓ, so náðileysur hesin leikur kann hava verið, mugu eisini vit góðtaka hann sum part av tí skaparverki, okkum er unt at liva í, og hóast dapur í sjálvum sær, er hann kortini eggjandi vátan um okkurt lív — lív, sum mangan aðrastaðni er farið og gloymt.

HVUSSU vit sum menniskju annars hava lagað okkum eftir hesum altíð skiftandi lívstreytum er søga, vit bæði kunnu fegnast og iðra okkum um. Men samanstandis ber ikki annað til, enn at seinna árinu mugu hava lært okkum, at alt ikki ber til í longdini.

TRONGSTØÐAN hjá fiskastovnum okkara, syndarlígi standurin, sjófuglastovnar okkara, kanska einamest svartfuglurin, eru í, og versnandi umstøðurnar hjá heiðafuglinum og tí, sum í áum og vøtnum er, tala sítt týðiliga og ávarðandi mál um áneyðirnar fyri framtíðar skynsemi í øllum lutum.

HELST er tað so, at tann náttúru-partur okkara, útlendingar eru harmastir um, er eina frægast fyri tá samanum kemur. Hálvur sigur má tað eisini sigast at vera, at tað á seinasta hvalafundinum í Reykjavík ikki eydnaðist grindandstøðingunum at fáa grindahvalin inn undir verndarøki hjá felagsskapinum. Og er tað so, at grindin, hóast vit ikki hava sæð so nógv til hana í seinastuni, veruliga er tann stovnur, ið frægast er fyri, kunnu vit ongantíð sleppa rætti okkara til at gagnnýta hann vil skili, sum vit higartil hava gjørt meira og minni.

VÁNALIGU stöðuna hjá fiskastovnum, hava vit mest okkum sjálv-

um fyri at takka. Somuleiðis partvís hjá sjófuglinum. Ófriðurin og skjótingin undir landi upp undir endan av góðu svartfuglatíðini og kanska lutvíst av mannaáðum broyttu føðsluviðurskiftini í heimasjógvnum mugu vit sjálvi taka ábyrgdina av. Men einki er at ivast í, at sjófuglur okkara ikki er pottur frægari fyri til føði í vetrartilhaldi sínum.

MEIRA nútímans landbúnaðurin, húsarhalds- og virkisráðingin — fyri ikki um at tala alingin, elva dagliga til áminningar um prís, náttúra okkara má gjalda fyri tað virksemi og lívslag, vit nú einaferð hava valt.

ONKUR hevur hildið, mettir eftir tí sjógvurin kann geva og tí jørðin kann bera, at lívsrúmd í veruleikanum ikki er fyri okkum øllum í Føroyum — kanska fyri einum triðingi av núverandi fólkatalinum.

HELDUR er tað ikki so langt síðan, at ávís stætt saman við embættmonnum einsamøll gjørdi av, hvør og hvussu mong, ið skuldu hava lívsmøguleikar í Føroyum. At hetta so ikki bara var grundað á, hvat ið bar til, men eisini á hvussu nógv ella lítið henda stætt unti øðrum, vita vit eisini, men eins greitt er tað kortini, at markði fyri einum toluligum lívsgrundarlag fyri okkum øll verður rokkið fyrr ella seinni.

STØÐA okkara bendir á, at hetta í stóran mun er rokkið. Takið verður tí at rækka semju um neyðugu stigini til at bæta um hetta sum frægast og ikki minst at fáa staðfest, hvørjum marki vit øll kunnu liva við, og ikki bara tey, sum í farnu tíðum ikki vóru unt lívilíkindi av nøkrum slag.

FRAMLEIÐSLA og meirvirking er týðandi partur av hesum stríði, men uttan størri fyrilit í tí stóra sum smærri fyri hvussu hetta kann niva alumnhvørvi okkara, verður endaliga úrslitið kanska ivasamt.

MENTAN hava øll, góða ella vánaliga, hvørt til sítt brúk og minst av øllum halda vit okkum tørva góða siðvenju tá alt ber til, tá alt bara gongur »framá«, men eftir mongum at døma, eru tey enn fá, ið víðurkent hava umhvørvismál sum ein hin størsta mentunarspurning, vit hava verið sett upp ímóti í langa tíð. Ávaranum í málinum í huga vildi tað tí verið alt annað enn »mentað«, ikki framyvir at tikið hesi mál í størri álvara enn higartil.

sosigaley

Dimmalætting
TÓRSDAG
14. SEPTEMBER

DAÐBLAÐ
TÓRSDAG
14. SEPTEMBER

TRÚGVA
KRÚSSUR
14. SEPTEMBER

14. SEPTEMBER

FRIÐ FÖROYAR
NORÐÝST

Dimma ivasom um oljuna

Dimma er í oddagreinini í gjár álvarsliga í iva, um tað fyri føroyingar man loysa seg at hugsa um oljuna og heldur, at tað fyrst og fremst eru móguleikarnir fyri føroyskari oljuvinnu, sum nú fáa javnaðarflokkun og aðrar at leggja so nógv orku í at fáa undirgrundina yvirtikna. M.a. mangt skrivur Dimma:

... derfor presses der paa at faa Danmark til at indvillige i, at undergrunden i færøske farvande udgaar af det øvrige dansk-færøske fællesskab og bliver udelukkende færøsk. Den socialdemokratiske beslutning om at afløse det færøsk-danske hjemmestyre med et færøsk selvstyre, tyder paa, at det hidtidige

politiske fællesskab mellem vore øer og Danmark ophører, hvor det drejer sig om forøgede muligheder for Færøerne til at være alene færøske.

Dimma hevur enn ikki skilt, at undirgrundin er okkum eins kær við sum uttan olju, og at ikki minst javnaðarflokkurin hevur ávarað móti ov stórum vónum til eina føroyska oljuvinnu og at henda verður dyr sum ólukkan. Eisini hava vit serligar skyldur umhvørvinum viðvíkjandi, skyldur sum kosta hópin av peningi, skal oljuvinna ikki nerva hinar havsins ognir okkara, tann fisk, sum vónandi verður álit okkara í framtíðini eisini.

Men er tað so, at Dimma ikki heldur okkum eiga svimjandi virðni á føroyskum havøki, skilja vit kanska betur, hví hon

heldur at vit ongan rætt hava til undirgrundina.

Eysturoyggin og ideologiarnar

Í sambandi við russaran, sum herfyri rýmdi undan skiparanum á Vágsfirði og sum endaði avhoppingina við at biðja um politiskt friðskjól, tekur blaðið afturfartur niðurstöðuna hjá onkrum kendum politikara um tær ymsu ideologiarnar, og sigur:

Sosialisma: Tú eigur tvær kúr. Náðugvin fær aðra.

Kommunisma: Tú eigur tvær kúr. Landið fer avstað við báðum og gevur tær mjólkina.

Fascisma: Tú eigur tvær kúr. Landið fer avstað við báðum og selur mjólkina.

Nazisma: Tú eigur tvær kúr. Landið fer av-

stað við báðum og tú verður skotin.

Kapitalisma: Tú eigur tvær kúr, selur aðra og keypir ein tarv.

Bureaukrati: Tú eigur tvær kúr. Landið fer avstað við báðum, onnur verður skotin, hin verður væl og virðiliga mjólklað og mjólkina verður stoytt vekk.

Lívt so spyrst.

Hvørjum vit hava mest av, kann hvør einstakur meta um. Men greitt er, at veikleikar eru við sjálvt teimum frægastu av hesum skipanum, meðan aðrar eru beinleiðis devulsettar. Dygdin á úrslitinum er her sum í øllum øðrum felagsskapi, treytað av, hvussu mikið samfelagið og hin einstaki fáa burturúr — tó uttan meir kostnað fyri ávarsar stættir ella einstaklingar.

Álvarslig »virðisminking«

Prisráð Føroya hevur nú lýst nýggjan hámarkspris fyri grind í handlum til 17 krónur fyri kilo.

At prisurin mangan hevur verið av allari leið, kunnu vit skjótt semjast um og at eingin verðsins mein-ing er í, at henda vora, sum vit fyri útlendingum siga ikki verður nýtt handilsliga, skal vera hon, ið kanska best loysir seg at sjakra við.

Hinvegin mugu vit viðganga, at hent er hjá teimum, ið ikki hava atstöður til at fáa ein grindabita, at kunna keypa sær eitt kók í handlinum. Men prisir skulu valdast og semja kann skjótt fáast um, at nýggja prisásetingin er stig á leiðini til at »av-kommersialisera« grindina, sum altíð hevur verið ætlanin.

Rættast var kanska, at ikki bar til at keypa og selja grind, heldur ikki í stórum til skipini, sum í dag er sera góður handil. Men hámarksprisurin upp á tær 17 krónurnar fyri kilo í handlunum er avgjørt ein bati, hóast mong kanska undrast á, at hámarksprisur ikki eisini er ásettur fyri turra sum ræsta grind ella turssaltað spik. Men er prisurin lýstur fyri grind yvirhøvar má roknað við, at hann er hin sami fyri »alla grind«.

At tað so fyri mong er ein gáta, hvaðan øll henda handilsgrindin stavar, er annað mál. Neyvan kemur hon frá »vanligu« grindapørtunum. Men nýggi prisurin fer kanska eisini her at hava síni góðu árin.